

Auerspergové – zásluhami rostou pocty

recenze knihy

Auerspergové byli významným aristokratickým rodem. Pocházeli z Kraňska (Slovinsko) a v zemích Koruny české se usadili až v 18. století. Přes svůj slovinský původ a nabytý majetek (Vlašim, Žleby, Slatiňany, Nasavrky, Zelená Hora, Přestavlky, Hostačov, Maleč, Černá Hora, Ivanovice na Hané, Červený Hrádek u Jirkova, Hřebeny), nacházející se převážně v českém jazykovém prostředí, byli plně loajální habsburským panovníkům, byť v osobě Karla Viléma Auersperga (1814 – 1890) zvaného Carlos se zdálo, že stanou na straně obrany ústavních práv českých zemí proti politice vídeňského centralismu. To však neznamenalo, že jejich dějinná úloha byla negativní. Zanechali pozoruhodný odkaz, včetně bohatých hipologických sbírek, posléze instalovaných v unikátním (v Evropě jsou pouze dvě takové kulturní instituce) muzeu na zámku ve Slatiňanech. Jejich zásluhy byly donedávna relativizovány a dějinám rodu nebyla věnována komplexní pozornost. To již neplatí, neboť vyšla kniha Auerspergové – zásluhami rostou pocty.

Publikaci napsal autorský kolektiv (Jaroslav Bušta, Miloš Hořejš, Jindřich Nusek, Radek Ryšavý, Markéta Surovcová) – historii rodu to umožňuje „uchopit“ do podrobných detailů. V případě Auerspergů je tomu obzvláště důkladně, neboť rod erbu zlatého zebra kráčejícího po zelené hůrce v červeném poli štítu (později polepšeného) byl majetkově etablován v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, Slovinsku, Itálii, Německu a Rakousku. Obdobně jako v jiných svazcích edice je kniha rozdělena na dvě části – rodové dějiny a přehled vlastněných sídel. Osou publikace je detailní popis reálií panství Vlašim, Žleby, Slatiňany, Nasavrky, Zelená Hora, Přestavlky, Hostačov, Maleč, Černá Hora, Ivanovice na Hané, Červený Hrádek u Jirkova, Hřebeny i osudů jednotlivých příslušníků rodu, ale také působení vnitřního (personál v zámeckých interiérech – komorníci, lokajové, sklepníci, klíčnice) a vnějšího (personál mimo obytné prostory – kočí, štolbové, stájníci, podkoní, trenéři dostihových koní) služebnictva, včetně oboustranné sociální interakce. Značná pozornost je věnována hospodářské politice Auerspergů a objektivně jsou analyzovány jejich podnikatelské úspěchy i nezdary.

Rozsahem největší jsou pasáže o auerspergské „cestě“ dějinami převratného dvacátého století. Konání Auerspergů během obou světových válek a záležitosti okolo pozemkové reformy jsou hodnoceny věcně. Na rozdíl od některých publicistů, kteří píší dějiny šlechtických rodů pomocí rešerší a nikoliv vlastního výzkumu, není v této publikaci chování členů rodu relativizováno (někteří padli jako němečtí vojáci) a jejich poválečný odsun považován výlučně

za nespravedlnost, ale zároveň je oceněno jejich příkladné chování vůči svým zaměstnancům české národnosti během okupace.

Text knihy je bez nepřesností a kromě podrobných rodokmenů je provázen množstvím snímků uměleckých předmětů, rodových portrétů i fotografií dobových momentek. Obdobně je tomu v druhé části publikace, kde lze v aktuální podobě spatřit exteriéry hradů, zámků i městských paláců a také interiéry (pokud se dochovaly), ale navíc je dokumentována i jejich dávná podoba z časů „krásného a zaniklého světa včerejška“. Ten Auerspergové přežili a do bývalé vlasti občas přijedou na návštěvu.

Jaroslav Bušta, Miloš Hořejš, Jindřich Nusek, Radek Ryšavý, Markéta Surovcová: Auerspergové – záslahami rostou pocty, ISBN: 978-80-284-1715-4, 232. str., 1. vyd., Universum – Praha, rok 2026.

Autor textu: Stanislav Vaněk